

ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล การยอมรับการดูแลสุขภาพแบบพื้นบ้าน กับการปฏิบัติ
การพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ภาคเหนือตอนล่าง

นางสาวจิราจันทร์ คนทา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-332-427-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS AND ACCEPTANT OF
TRADITIONAL CARE WITH TRANSCULTURAL NURSING PRACTICE
OF NURSING STUDENTS, NURSING COLLEGES
UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY
OF PUBLIC HEALTH, THE LOWER
NORTHERN REGION

Miss Jirajan Kontha

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Education

Program of Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-332-427-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล การยอมรับการดูแลสุขภาพแบบ
ที่บ้าน กับการปฏิบัติการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ภาคเหนือตอนล่าง

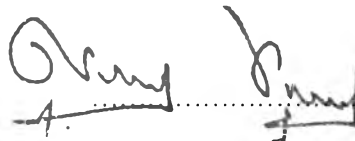
โดย นางสาวจิราจันทร์ คนทา

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

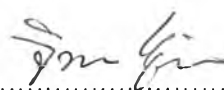
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ พันตำรวจตรีหญิง ดร. พวงเพ็ญ ชุณหปราณ

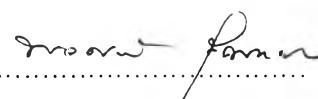

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ พันตำรวจตรีหญิง ดร. พวงเพ็ญ ชุณหปราณ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รำไพ สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา)

จิราจันทร์ คุณทา : ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล การยอมรับการดูแลสุขภาพแบบพื้นบ้าน
กับการปฏิบัติการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวง
สาธารณสุข ภาคเหนือตอนล่าง (RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS AND
ACCEPTANT OF TRADITIONAL CARE WITH TRANSCULTURAL NURSING PRACTICE OF
NURSING STUDENTS, NURSING COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF THE
MINISTRY OF PUBLIC HEALTH, THE LOWER NORTHERN REGION)

อ.ที่ปรึกษา : รศ. พ.ต.ต. หญิง ดร. พวงเพ็ญ ชูณหพราน, 164 หน้า ISBN 974-332- 27-5

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล
และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การยอมรับการดูแลสุขภาพแบบพื้นบ้าน กับการปฏิบัติการ
พยาบาลข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสังกัด
กระทรวงสาธารณสุข ภาคเหนือตอนล่าง 222 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างมีระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการ
วิจัย เป็นแบบสอบถามการเปิดรับสื่อซึ่งปรับมาจากเครื่องมือของ จารุวรรณ กันทะนิตย์ แบบสอบถามการยอมรับ
การดูแลสุขภาพแบบพื้นบ้าน และแบบวัดการปฏิบัติการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและผ่าน
การตรวจความตรงตามเนื้อหา และมีค่าความเที่ยง .92 , .91 และ .70 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาค่าความสัมพันธ์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product
Moment Correlation Coefficient) และค่า Cranier ' s V

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการคงไว้ซึ่งแบบแผนการดูแลพื้นบ้าน ด้านการปรับเข้ากันระหว่างแบบแผน
วัฒนธรรมวิชาชีพของพยาบาล ด้านการพัฒนาแบบแผนวัฒนธรรมการดูแลขั้นใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยส่วนบุคคลด้าน ประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยต่างวัฒนธรรม การมีเพื่อนต่างวัฒนธรรม และ
ภูมิฐานะอยู่นอกเขตเทศบาลหรือสุขภาพิบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม
ของนักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.270$, $r=.334$, $r=.216$) ตามลำดับ

ภาควิชา .....คณะพยาบาลศาสตร์.....
สาขาวิชา ..... การพยาบาลศึกษา .....
ปีการศึกษา .....2541.....

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

4077561636: MAJOR NURSING EDUCATION

KEY WORD: PERSONAL FACTORS / ACCEPTANT OF TRADITIONAL CARE/ TRANSCULTURAL NURSING PRACTICE

JIRAJAN KONTHA : RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS AND ACCEPTANT OF TRADITIONAL CARE WITH TRANSCULTURAL NURSING PRACTICE OF NURSING STUDENTS, NURSING COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH, THE LOWER NORTHERN REGION . THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. POLICE. MAJOR. PAUNGPHEN CHOONHAPRAN, Ph.D. 164 pp. ISBN 974-332-427-5

This research was designed to study the transcultural nursing practice of nursing students, nursing colleges under the jurisdiction of the Ministry of Public Health ,the Lower Northern Region, and to investigate the relationship between personal factors and acceptant of traditional care with transcultural nursing practice of nursing students. The samples were 222 nursing students selected by systematic sampling. Media exposure questionnaire was adapted from Miss. Jaruwat Kantanit , acceptant of traditional care questionnaire and transcultural nursing practice measuring instrument were developed by the researcher and has been tested for the contest validity and the reliability was .92 ,.91 and .70 respectively. Data analysis by mean, standard deviation ,Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Cramer ' s V.

The major findings were as follows :

1. Mean score of transcultural nursing practice of nursing students as a whole and in the aspects of transcultural nursing practice, cultural care preservation, cultural care accomodation and cultural care repatterning were at moderate level.

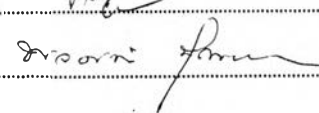
2. There were positive significant relationship at .01 level between experience of culturally diverse patient care, having culturally diverse friend , having home town outside district area with transcultural nursing practice of nursing students , $r=.270$, $r=.334$, $r=.216$,respectively.

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์

สาขาวิชา..... การพยาบาลศึกษา

ปีการศึกษา..... 2541

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาในระดับปริญญาโทจะสำเร็จได้ จะต้องผ่านกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งถือว่าเป็นบทเรียนบทสุดท้ายของการศึกษาระดับนี้ ซึ่งผู้วิจัยจะไม่สามารถเรียนรู้บทเรียนนี้ได้ ถ้าไม่ได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ พันตำรวจตรีหญิง ดร. พวงเพ็ญ ชุนทรปาน ที่ได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ กระตุ้นการทำงาน และให้กำลังใจเสมอมา ผู้วิจัยซาบซึ้งในพระคุณของท่านเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์จำเริญ สุจริตศรี ณ อยุธยา ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่านที่ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการคณาจารย์และนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือวิจัย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ วิชาการ อาจารย์ฝ่ายวิจัย และนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช และสวรรค์ ประชารักษ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณกำลังใจ ความช่วยเหลือ จากคุณสุภาวดี คุณเปี่ยมสุข คุณพรเพ็ญ คุณมณี คุณตรีชดา คุณศรีไพร คุณพัชรินทร์ คุณโสภี และเพื่อนๆ ที่ให้ความช่วยเหลืออยู่เสมอ

และท้ายสุดนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่ที่ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจ และมุ่งมั่นในการศึกษาครั้งนี้จนสำเร็จ

จิราจันทร์ คุณทา

สารบัญ

๗

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๙
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๑
กิตติกรรมประกาศ.....	๒
สารบัญ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญแผนภูมิ.....	๑๑
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	7
คำถามของการวิจัย.....	8
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	12
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	15
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
การเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรม ราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พุทธชินราช.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับการยอมรับ.....	18
วัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดพิษณุโลก.....	20
แนวคิดเกี่ยวกับการแพทย์พื้นบ้าน.....	24
การดูแลสุขภาพแบบพื้นบ้านในจังหวัดนครสวรรค์และจังหวัดพิษณุโลก.....	31
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม.....	34
นักศึกษาพยาบาลกับการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม.....	70
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลข้ามวัฒนธรรม.....	53
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	63
3 วิธีดำเนินการวิจัย	64
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	64
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	66

สารบัญ (ต่อ)

๗

	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	101
สรุปผลการวิจัย.....	101
อภิปรายผลการวิจัย.....	104
ข้อเสนอแนะ.....	113
รายการอ้างอิง.....	115
ภาคผนวก.....	124
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	125
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	126
ภาคผนวก ค ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์การดูแลสุขภาพแบบพื้นบ้าน.....	129
ภาคผนวก ง ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	141
ประวัติผู้วิจัย.....	164

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาพยาบาล.....	65
2	ค่าความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	74
3	จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นปีการศึกษา ประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยต่างวัฒนธรรม การได้รับการสอนเรื่องการ พยาบาลข้ามวัฒนธรรม การมีเพื่อนต่างวัฒนธรรม ภูมิลำเนา.....	79
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปิดรับสื่อ.....	82
5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเรื่องที่ได้รับการสอนที่ เกี่ยวข้องกับพยาบาลข้ามวัฒนธรรม.....	85
6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเปิดรับสื่อที่มีการ เปิดรับมาก.....	87
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการยอมรับการดูแลสุขภาพ แบบพื้นบ้านจำแนกเป็นรายข้อ.....	89
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการยอมรับการดูแลสุขภาพ แบบพื้นบ้านแต่ละด้าน และโดยรวม.....	93
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติการพยาบาลข้าม วัฒนธรรมจำแนกเป็นรายข้อ.....	94
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติการพยาบาลข้าม วัฒนธรรมแต่ละด้าน และโดยรวม.....	97
11	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การยอมรับการดูแลสุขภาพ แบบสอบถามการดูแลพื้นบ้าน กับการปฏิบัติการพยาบาลข้าม วัฒนธรรม ของนักศึกษาพยาบาล.....	98
12	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมจำแนก ตามประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยต่างวัฒนธรรม.....	99
13	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมจำแนก ตามการมีเพื่อนต่างวัฒนธรรม.....	99
14	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติการพยาบาลข้ามวัฒนธรรมจำแนก ตามภูมิลำเนา.....	100

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	63